

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 439/2023-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej JUDr. Dušan Serek advokátskou kanceláriou, s. r. o., Lúčna 1, Námestovo, IČO 47 258 781, v mene ktorej koná advokát JUDr. Dušan Serek, proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 8Co/89/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 8Co/89/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie v sume **500 eur**, ktoré jej **je** Krajský súd v Žiline **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Sťažovateľke **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **663,57 eur**, ktorú **je** Krajský súd v Žiline **povinný** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 21. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8Co/89/2022 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal jej finančné zadostučinenie v sume 3 000 eur a náhradu trov konania na účet jej právneho zástupcu.

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 439/2023-14 z 20. septembra 2023 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a vyžiadaného spisu všeobecného súdu sp. zn. 11C/63/2017 vyplýva nasledujúci stav veci: Žalobou podanou na Okresnom súde Námestovo (ďalej len „okresný súd“) 29. decembra 2017 sa sťažovateľka ako žalobkyňa domáhala určenia spoluvlastníckeho práva k pozemkom. Okresný súd rozsudkom č. k. 11C/63/2017-106 z 15. októbra 2019 žalobu sťažovateľky zamietol. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka 21. októbra 2019 odvolanie, ktoré bolo spolu so spisom krajskému súdu predložené 20. februára 2020. Rozsudkom č. k. 8Co/23/2020-141 z 26. júna 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka 16. septembra 2020 dovolanie. Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený 21. decembra 2020 a o podanom dovolaní bolo rozhodnuté uznesením sp. zn. 4Cdo/360/2020 z 27. apríla 2022 tak, že najvyšší súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis bol následne po kasácii krajskému súdu okresným súdom predložený 20. mája 2022. Krajský súd uznesením č. k. 8Co/89/2022-256 z 3. októbra 2023 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti postupu krajského súdu v napadnutom konaní podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Vydanie rozsudku krajského súdu z 26. júna 2020 bolo výsledkom nesústreďenej činnosti odvolacieho súdu, keďže toto rozhodnutie bolo následne najvyšším súdom ako nezákonné zrušené a vec bola odvolaciemu súdu vrátená na ďalšie konanie. V danom prípade ide o reštančnú vec, ktorá napadla súdu prvej inštancie v decembri 2017, pričom ku dňu podania ústavnej sťažnosti prebieha bez právoplatného skončenia už celkovo 5 rokov a 8 mesiacov, čo podľa názoru sťažovateľky už samo osebe nie je primerané. Aj napriek tomu, že pre krajský súd nejde o novú vec, od opätovného predloženia spisu odvolaciemu súdu 20. mája 2022 je nečinný, keď do dňa podania ústavnej sťažnosti o podanom odvolaní v intenciách kasačného uznesenia odvolacieho súdu nerozhodol. Odvolacie konanie po vrátení veci najvyšším súdom prebieha 15 mesiacov, čo taktiež sťažovateľka nepovažuje za primerané, a to aj z toho dôvodu, že nejde o novú vec, ktorá by odvolaciemu súdu nebola vôbec známa. Sťažovateľka uvádza, že ani podanie dvoch sťažností na prietahy predsedovi súdu nevedlo k ich odstráneniu. Prvá zo sťažností na nečinnosť krajského súdu z 27. septembra 2022 bola vyhodnotená ako nedôvodná, no v poradí druhú sťažnosť z 29. mája 2023 už považovala podpredsedníčka krajského súdu za dôvodnú s tým, že dôvodnosť

podanej sťažnosti videla aj v skutočnosti, že súdne konanie už trvá celkovo 5 a pol roka, vec už raz bola predmetom odvolacieho konania, ako aj v skutočnosti, že podľa pôvodného vyjadrenia konajúcej sudkyne vec mala byť v senáte zreferovaná v novembri 2022, ale v skutočnosti bola zreferovaná 12. januára 2023 a 16. marca 2023, avšak bez prijatia meritórneho rozhodnutia. Nečinnosťou a nesústredenou a neefektívnou činnosťou krajského súdu v napadnutom konaní tak podľa sťažovateľky došlo k zásahu do jej práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

b) Z pohľadu predmetu konania nemožno považovať odvolacie konanie za právne a skutkovo zložité, keďže dovolací súd vo svojom kasačnom uznesení uložil krajskému súdu posúdiť nárok sťažovateľky z titulu vydržania, z ktorého krajský súd svojím rozsudkom z 26. júna 2020 nárok sťažovateľke nepriznal vzhľadom na to, že takéto alternatívne posúdenie riadne a včas nenavrhol. Toto konštatovanie odvolacieho súdu sa napokon ukázalo ako nesprávne, keďže sťažovateľka na pojednávaní na súde prvej inštancie 24. septembra 2019 riadne a včas nárok z titulu vydržania uplatnila, a preto aj z tohto dôvodu došlo k zrušeniu rozsudku krajského súdu najvyšším súdom. Posúdenie nároku z titulu vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci patrí k štandardnej agende civilných súdov a k tejto otázke je početná a stabilná judikatúra.

c) Vzniknuté prietahy nemožno ani čiastočne pričítať na ťarchu sťažovateľky, ktorá svojím konaním žiadnym spôsobom nezapríčiniła, že v poradí druhé odvolacie konanie prebieha už viac ako 15 mesiacov. Sťažovateľka podala v priebehu odvolacieho konania dve sťažnosti na prietahy predsedníčke krajského súdu, avšak tieto k odstráneniu vzniknutých prietahov v odvolacom konaní nevedli.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

5. Krajský súd ústavnú sťažnosť nepovažoval za dôvodnú a poukázal na vyjadrenie sudkyne spravodajkyne, ku ktorému sa pripojil. Uviedol, že vo veci bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu č. k. 8Co/89/2022-256 z 3. októbra 2023, ktoré bolo 12. októbra 2023 odoslané stranám sporu. Nesúhlasil s tvrdenou nečinnosťou krajského súdu. Vzhľadom na skutkovú a právnu náročnosť veci, väčší počet strán konania, úmrtia strán počas konania považoval dobu od predloženia veci odvolaciemu súdu do rozhodnutia za primeranú. To, že súd nevykonával úkony vo vzťahu k stranám sporu, neznamená, že je nečinný. Činnosť odvolacieho súdu sa prejavila práve vydaním rozhodnutia vo veci.

6. K veci sa vyjadrila aj sudkyňa spravodajkyňa, ktorá k sťažovateľkou tvrdenému prietahu v konaní spôsobenému nesústredenou činnosťou odvolacieho súdu, keďže jeho rozhodnutie bolo najvyšším súdom zrušené ako nezákonné a vec bola odvolaciemu súdu vrátená na ďalšie konanie, poukázala na to, že ústavný súd vo svojej judikatúre uvádza, že aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, avšak za neefektívnu v tomto zmysle ústavný súd považuje činnosť súdu, ktorá vyústila do opakovaného rušenia jeho rozhodnutia súdom vyššej inštancie [napr. III. ÚS 820/2016, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Spas Todorov proti Bulharsku z 5. 11. 2009, č. 38299/05, § 41 – § 44]. Keďže rozhodnutím

najvyššieho súdu nedošlo k zrušeniu rozhodnutia odvolacieho súdu opakovane, ale išlo o prvé zrušujúce rozhodnutie v poradí prvého rozhodnutia odvolacieho súdu, zo strany krajského súdu tak doteraz nedošlo k postupu, ktorým by ignoroval závery súdu vyššieho stupňa a dopúšťal sa opakovane hmotnoprávných alebo procesných pochybení, ktoré mu boli vytknuté, a spôsobil tak zbytočné prieťahy v konaní. K nečinnosti krajského súdu od vrátenia veci najvyšším súdom 20. mája 2023 uviedla, že prerokovávaná vec je skutkovo a právne náročná. Predmetom konania je určenie vlastníctva sťažovateľky k nehnuteľnostiam, a to na základe komasácie, ktorá mala prebehnúť v roku 1948, alternatívne vydržaním, pričom na strane žalovaných vystupuje 14 osôb. Vzhľadom na závery zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu sa odvolací súd musel opätovne podrobne oboznámiť s obsahom spisu, aby sa mohol vysporiadať s odvolacími námietkami sťažovateľky. Skutočnosť, že v posudzovanej veci nedošlo k fakultatívnemu nariadeniu pojednávania, resp. k iným úkonom zistiteľným z pohľadu sťažovateľky, ešte sama osebe neznamená, že odvolací senát bol vo veci úplne nečinný. Po preštudovaní veci bola táto zreferovaná s ostatnými členkami senátu 12. januára 2023 a 16. marca 2023 s tým, že senát nezaujal konečné stanovisko, pretože pri referovaní vzišli skutočnosti, s ktorými sa bolo potrebné vysporiadať. Poukázala tiež na personálne zmeny v senáte, ktorý vec prejednával, keď od 1. júna 2023 začal pracovať v novom zložení a vec bola 19. septembra 2023 opätovne zreferovaná s novým členom senátu a tiež boli zisťované aktuálne údaje o stranách sporu z registra obyvateľov Slovenskej republiky, zabezpečené dedičské rozhodnutie a 3. októbra 2023 bolo vo veci prijaté konečné rozhodnutie. Celková doba trvania odvolacieho konania 16 mesiacov, keďže nešlo o tzv. prednostnú vec z hľadiska predmetu sporu, je akceptovateľná, a to aj v zmysle rozhodovacej praxe a judikatúry ESLP, podľa ktorej dĺžka súdneho konania v civilných veciach na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.2. Replika sťažovateľky:

7. Sťažovateľka sa vo svojej replike nestotožnila s tvrdením sudkyne spravodajkyne, že by vydanie rozsudku krajského súdu a jeho následné zrušenie uznesením najvyššieho súdu nebolo výsledkom nesústreďenej činnosti odvolacieho súdu. Nesústreďenosť krajského súdu vidí práve v tom, že krajský súd pri vydaní rozsudku neskôr zrušeného dovolacím súdom nezobral do úvahy, že sťažovateľka aj z titulu vydržania svoj nárok ešte v konaní pred okresným súdom na pojednávaní 24. septembra 2019 riadne skutkovo a právne vymedzila. Ak by krajský súd zistil, že sťažovateľka uvedenú zmenu žaloby včas učinila, nedošlo by k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie, ale k jeho zrušeniu a žaloba už mohla byť podstatne skôr meritórne posúdená z titulu vydržania vlastníckeho práva a práve z dôvodu tohto procesného nedostatku by nemuselo byť vôbec vedené dovolacie konanie. Nesústreďenou činnosťou je tak poznačené napadnuté konanie v období od 26. júna 2020, keď bol vydaný potvrdzujúci rozsudok krajského súdu, do 3. októbra 2023, keď bolo vydané zrušujúce uznesenie krajského súdu, čo predstavuje obdobie viac ako 3 rokov.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou,

so stanoviskami krajského súdu a sťažovateľky a s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľky tvorí námietka, že v dôsledku nečinnosti a nesústredenej a neefektívnej činnosti krajského súdu došlo v napadnutom konaní k vzniku zbytočných prietáhov, pričom zároveň celková dĺžka napadnutého konania odôvodňuje vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. IV. ÚS 302/2020, III. ÚS 233/2022).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

12. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitnosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je určenie spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Tento typ konania vo všeobecnosti tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré však za určitých okolností môže vykazovať rôznu mieru zvýšenej právnej či skutkovej náročnosti (napr. potreba vyhotovenia geometrických plánov, nariadenia znaleckého dokazovania). Toto však nie je prípad prerokovávanej veci, keď z obsahu predloženého spisu ústavný súd zvýšenú právnu či skutkovú zložitnosť veci nezaznamenal. Navyše krajský súd, ktorého postup je napadnutý ústavnou sťažnosťou, už len vychádzal zo skutočností zistených okresným súdom, dokazovanie nezopakoval ani ho nedoplňal. Je síce pravdou, ako vo svojom vyjadrení aj krajský súd uvádzal, že na strane žalovaných vystupuje väčší počet subjektov (pôvodne 14, v súčasnosti 17, pozn.), avšak uvedená skutočnosť nemala za následok výraznejšie predĺženie konania, keď len v jednom prípade v dôsledku úmrtia žalovaného v 13. rade došlo k strate procesnej subjektivity a následne bolo potrebné rozhodnúť o pokračovaní v konaní s jeho právnymi nástupcami. V súvislosti s týmto kritériom tak nie je možné krajský súd zbaviť jeho zodpovednosti za priebeh a doterajšiu dĺžku napadnutého konania a s tým súvisiaci vznik prietáhov.

13. Z hľadiska predmetu konania a jeho významu pre sťažovateľku nejde o také konanie, ktoré by bolo mimoriadne časovo priorizované.

14. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom. Ústavný súd zohľadnil aj iniciatívu sťažovateľky odstrániť zbytočné prietahy v konaní prostredníctvom dvoch sťažností adresovaných predsedovi súdu.

15. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj tretím hodnotiacim kritériom, teda postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

16. Vo vzťahu k postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd uvádza, že ak v dvoch konaniach (formálne označených inými spisovými značkami) ide o rozhodovanie o stále tom istom odvolaní proti tomu istému rozsudku, je, vychádzajúc z ústavným súdom konštantne presadzovanej materiálnej ochrany ústavnosti, nutné hodnotiť tieto (formálne) dve konania materiálne ako to isté konanie, pričom aj ESLP posudzuje konanie ako jeden celok a prístup, pri ktorom sa neposudzuje konanie ako jeden celok, resp. sa neposudzuje celková dĺžka konania, považuje ESLP za príliš formalistický, ktorý nie je v súlade so zárukami čl. 6 ods. 1 dohovoru (porov. III. ÚS 694/2016, č. 22/2017 ZNaU).

17. Ústavný súd uvádza, že v prípade konaní vedených na krajskom súde pod sp. zn. 8Co/23/2020 a sp. zn. 8Co/89/2022 ide o rozhodovanie o tom istom odvolaní proti tomu istému rozsudku okresného súdu, a preto aj pri posudzovaní dôvodnosti ústavnej sťažnosti je na tieto konania pred krajským súdom potrebné nazerať ako na jeden celok.

18. Pre posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti vo vzťahu k postupu krajského súdu je rozhodujúce obdobie od predloženia mu veci na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie okresným súdom 20. februára 2020, o ktorom krajský súd rozhodol potvrdzujúcim rozsudkom 26. júna 2020, teda po uplynutí obdobia len štyroch mesiacov. Avšak rozsudok krajského súdu z 26. júna 2020, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby, bol na základe sťažovateľkou podaného dovolania zrušený uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/360/2020 z 27. apríla 2022 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Spis bol následne po kasácii krajskému súdu okresným súdom predložený 20. mája 2022 a až po podaní ústavnej sťažnosti uznesením krajského súdu z 3. októbra 2023 bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Krajskému súdu teda trvalo viac ako 16 mesiacov, aby po vydaní kasačného rozhodnutia najvyššieho súdu sa s v ňom uloženými pokynmi vysporiadal tak, že rozhodol o zrušení rozsudku súdu prvej inštancie. Najvyšší súd vo svojom kasačnom uznesení krajskému súdu vytkol nepreskúmateľnosť jeho rozsudku spočívajúcu v nedostatočnosti jeho odôvodnenia nespĺňajúceho požiadavky stanovené v § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 393 ods. 2 CSP na riadne odôvodnenie rozsudku, v čom videl naplnenie procesnej vady podľa § 420 písm. f) CSP. Zároveň v predmetnom kasačnom uznesení najvyšší súd vzhľadom na sťažovateľkou na pojednávaní konanom pred súdom prvej inštancie 24. septembra 2019 prednesený návrh na alternatívne posúdenie jej nároku z titulu vydržania vlastníckeho práva, ktorý krajský súd prehliadol, zaviazal krajský súd dôslednejšie sa zaoberať nárokom sťažovateľky aj s ohľadom na možnosť nadobudnutia jej spoluvlastníckeho práva z titulu vydržania a výsledné rozhodnutie v tomto smere náležite odôvodniť. Z okolností veci vyplýva, že vec sťažovateľky sa od doručenia spisu krajskému súdu (20. februára 2020) do vyhlásenia uznesenia krajského súdu (3. októbra 2023) prejednávala viac ako 3 roky a 7 mesiacov.

19. Ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv,

kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (III. ÚS 90/07, IV. ÚS 182/08, I. ÚS 7/2011).

20. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že najvyšším súdom špecifikované hmotnoprávne a procesné vady v konaní krajského súdu mali za následok, že v posudzovanej veci nebolo v čase podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté a právna neistota sťažovateľky aj naďalej pretrváva, keď sa po vydaní v poradí druhého rozhodnutia krajského súdu vec vrátila naspäť na súd prvej inštancie. Vzhľadom na sťažovateľkou petitom ústavnej sťažnosti vymedzené mantinely ústavnoprávneho prieskumu napadnutého konania len na časť konania pred krajským súdom, ústavný súd konštatuje, že predovšetkým nesústreďenou a neefektívnou činnosťou krajského súdu vedúcou k zrušeniu jeho rozsudku, ale aj jeho nečinnosťou, došlo k zbytočným prietahom v napadnutom odvolacom konaní, a tým nepochybne aj k jeho zbytočnému predĺženiu. V tomto smere sa ústavný súd nestotožňuje s argumentáciou krajského súdu, v zmysle ktorej o neefektívnej činnosti možno hovoriť len v prípade opakovaného zrušenia rozhodnutia súdom vyššej inštancie.

21. Na tomto základe dospel ústavný súd k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a preto rozhodol, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

22. Vychádzajúc z toho, že posudzované odvolacie konanie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené a uznesenie krajského súdu doručené sporovým stranám, ústavný súd osobitný príkaz adresovaný krajskému súdu konať bez zbytočných prietahov podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde neformuloval (výrok 4 nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 3 000 eur, ktoré odôvodnila trvajúcou právnou neistotou v otázke, či jej vlastnícke právo patrí a v prípade, ak jej patrí, sa nemôže už takmer šesť rokov s týmto vlastníctvom riadne právne nakladať a využiť jeho potenciál.

25. Ústavný súd uvádza, že konanie pred ústavným súdom z dôvodu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov plní nielen preventívnu funkciu, ale tiež funkciu satisfakčnú, resp. kompenzačnú (náhradu nemajetkovej ujmy). V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadosťučinenia dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

26. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

27. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým neefektívny postup krajského súdu, celkovú dĺžku napadnutého odvolacieho konania, jeho nepriviligovaný charakter a predmet konania, ktorého signifikantný význam pre samotnú sťažovateľku ústavný súd nezistil. Po zohľadnení týchto okolností, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 500 eur podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (výrok 2 tohto nálezu). Deklarovanie porušenia základných práv, ako aj úplná náhrada trov konania implicitne zahŕňajú aj satisfakčný prvok (III. ÚS 573/2021).

VI. Trov konania

28. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

29. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je vo výške 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 12,52 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a replika). Ústavný súd priznal sťažovateľke v súlade s jej návrhom náhradu trov právneho zastúpenia v sume 663,57 eur (výrok 3 tohto nálezu).

30. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2023

**Luboš Szigeti
predseda senátu**